

א"ר יוחנן משום רשב"י: אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעולם הזה, שנאמר: **"אָז יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנֵנוּ רִנָּה"**, אימתי? בזמן שיאמרו בגוים **"הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהִים"**. אמרו עליו על ר"ל, שמימיו לא מלא שחוק פיו בעוה"ז, מכי שמעה מר' יוחנן רביה.

אמר רבי יוחנן הלכה משמו של רבי שמעון בר יוחאי: אסור לאדם שימלא את פיו צחוק בעולם הזה, כלומר: שישמח ויצחק יותר מדאי, ומדוע? מכיון שכתוב: **"אָז יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנֵנוּ רִנָּה"**, ומתי זה יהיה? בגאולה העתידה במהרה בימינו, שאז יאמרו הגוים: **"הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהִים"**, כלומר: שתתגלה מעלתם של ישראל, ויאמרו הגוים שהקב"ה אוהב את ישראל, ועשה איתם את כל הטוב הזה, **"אָז יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ"**. [תהלים קכ"ב].
אמרו על רבי שמעון בן לקיש: מאז ששמע את דברי רבו רבי יוחנן, לא מלא שחוק פיו בעולם הזה.

ברייתא בענין תפילה

ת"ר: אין עומדין להתפלל, לא מתוך עצבות, ולא מתוך עצלות, ולא מתוך שחוק, ולא מתוך שיחה, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך דברים בטלים, אלא מתוך שמחה של מצוה.

שיחה. ליצנות. - מתוך קלות ראש. חילוף של כובד ראש, מתוך זכות לב ועתק. - אלא מתוך שמחה. כגון דברי תנחומים של תורה, כגון: סמוך לגאולת מצרים, או סמוך לתהלה לדוד שהוא של שבח ותנחומין, כגון: "רצון יראיו יעשה", "שומר ה' את כל אוהביו", וכגון: מקראות הסדורות בתפלת ערבית, "כי לא יטוש ה' את עמו" וכיוצא בהן.

בתוספתא (פ"ג, הכ"א) נלמד שאסור לעמוד להתפלל:

- 1. מתוך עצבות:** בדרך כלל אדם עצוב שיש לו חיסרון כל שהוא בחייו, ושמח שיש לו את כל צרכו בחייו, ומכאן נלמד, שאדם צריך לעמוד להתפלל בתחושה שהקב"ה נותן לו את כל מחסורו, ושיש לו זכות להודות לקב"ה, וכן לבקש עוד פעם את מה שחסר לו בכדי לעבוד את הקב"ה.
 - 2. מתוך עצלות:** העצלות היא ההיפך של מידת הזריזות, העצל מראה שלא איכפת לו מכלום, ולכן בצורה כזו לא שייך להתפלל, אבל הזריז להתפלל, מראה שהתפילה חשובה לו מאוד.
 - 3. מתוך שחוק:** היפך מרצינות, אדם שצוחק יותר מהראוי, גורם לעצמו לשכוח מול מי הוא עומד בזמן התפילה.
 - 4. מתוך שיחה:** שיחה בטילה מורה על ליצנות, ומידת הליצנות קשה מאוד, והיא ההיפך ממידת היראת שמיים. אמרו חכמים: ליצנות אחת דוחה מאה תוכחות, כלומר: צחוק של שטות, או צחוק על אדם, או אפילו סתם דברים שלא נכנסים בגדר דברי תורה, הם ליצנות, וחבורה של כאלו אנשים, קראו להם חכמים, כת ליצים שאינם מקבלים פני שכינה, ולא נשכח שבתפילה האדם עומד מול השכינה, לכן "הליצן" לא יכול להתפלל.
 - 5. מתוך קלות ראש:** היפך של "כובד ראש" והכנעה ויראת שמיים, והוא הגאווות, וגם הרוח, הפורק עול מלכות שמיים ממנו, ואיך יכול להתפלל כך אם הוא שוכח את בוראו.
 - 6. מתוך דברים בטלים:** אדם שנזכר לפני התפילה לדבר על כל מיני נושאים של העולם הזה שלא מוסיפים "יראת שמיים", ואדרבה מרחיקים אותו מיראת שמיים, ואיך רוצה להתפלל, ללא יראת שמיים!?
- אין עומדין להתפלל אלא מתוך שמחה של מצוה:** מה היא שמחה של מצוה! לפני שאדם עומד בתפילת שמונה עשרה, הוא אומר דברים המזכירים לו את טובתו של הקב"ה עם ישראל, כגון: שהקב"ה עושה רצון יראיו, ושומר את אוהביו, ושלא יטוש את עמו ישראל, ואלו הפסוקים מכניסים שמחה אמיתית בהקב"ה וכך ראוי לעמוד בתפילה.

אסור לאדם שימלא פיו שְחוק בעולם הזה. [ש"ע תקס, ה] שהשמחה יתירה משכח המצוות. (מ"ב)

אין עומדין להתפלל, לא מתוך שְחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שְיחה ולא מתוך מְריבָה ולא מתוך כַּעַס
אלא מתוך דברי תורה. ולא מתוך דין וְהִלְכָה אף על פי שהם דברי תורה, כדי שלא יהא ליבו טרוד בהלכה, אלא
מתוך דברי תורה שאין בָּה עֵינוֹ, כְּגוֹן הַלְכוֹת פְּסוּקוֹת. [רמב"ם פ"ד, ה"ח]

ביאורי מילים

- רשב"י - רבי שמעון בן יוחאי.
- ר"ל - ריש לקיש (רבי שמעון בן לקיש)
- בעוה"ז - בעולם הזה.
- מכי שמעה - מכש..שמע אותה.
- רביה - רבו.
- ת"ר - תנו רבנן - שנו חכמים. (פתיחה לברייתא / תוספתא)

הפניות: ספר תרגול: עמ' 16